

Alle peuters naar de opvang
2

Hulp voor uitgebuite jongeren
4

Burgerberaad Laak bijna klaar
7

Vrijwilligers actief voor vluchtelingen
8

Ombudsman	3
Den Haag maakt het	5
Schone energie in een groene stad	6
Mantelzorg	9
Gemeenteraad	10
Agenda	12

Het Esperantoplein (links) en het Oltmansplein (rechtsonder), twee pleinen die dit jaar zijn vergroend. Rechtsboven de start van het NK Tegelwippen in Laak in maart van dit jaar.
JORIS DEN BLAAWEN (LINKS), ARNAUD ROELOFSZ (RECHTSBOVEN) EN MICHEL PEYER (RECHTSONDER)

Den Haag steeds groener

Den Haag is weer kampioen NK Tegelwippen. Net als vorig jaar wipte Den Haag de meeste tegels van Nederland: 307.178 tegels maakten plaats voor planten. Zo wordt Den Haag steeds groener.

■ Den Haag is een van de meest versteende steden van Nederland.

Onder het motto 'tegels eruit, groen erin' zetten veel bewoners zich in voor het groener maken van hun eigen buurt. Zo zijn op veel plekken in de stad geveltuintjes aangelegd langs de huizen. Ook de gemeente doet mee. De meeste tegels werden gewipt in de openbare ruimte zoals pleinen, wegen,

bermen en trambanen. Een van de pleinen die is vergroend is het versteende Oltmansplein in Laak. Er is 350 vierkante meter meer groen bijgekomen, goed voor 3.850 gewipte tegels. Het Esperantoplein veranderde van een parkeer- en bouwterrein in een vergroende ontmoetingsplek.

Buurtbewoners legden geveltuintjes aan en vervingen 750 tegels door planten.

Hagenaars vroegen dit jaar bijna 1.500 gratis bomen aan. Zij worden vanaf deze week uitgedeeld.

 Meer informatie?
hethaagsegroen.nl

Jaarwisseling in Den Haag

■ De gemeente maakt zich op voor een veilige en feestelijke jaarwisseling. Ook bewoners kunnen helpen om hun straat of buurt veilig en schoon te houden. Zo is het dit jaar weer mogelijk om een vuurwerkvrije buurt aan te vragen. Op www.denhaag.nl/ jaarwisseling vindt u alle informatie over de regels en acties rond Oud en Nieuw.

 Meer informatie?
denhaag.nl/jaarwisseling

WK voetbal 2022 in Den Haag

■ Van 20 november tot en met 18 december is het WK Voetbal. Veel straten in Den Haag kleuren oranje. Hangt u versiering op? Houd rekening met de volgende spelregels:
■ Wees voorzichtig met lantaarnpalen, bankjes, vuilnisbakken en bomen. Beschadig ze niet en gebruik geen verf of spuitbussen.
■ Brandweer, ambulance en vuilniswagen moeten makkelijk uw straat in kunnen rijden. Hang versiering daarom hoger dan

4,5 meter en houd zeker 3,5 meter vrij in de breedte.
■ Houd rekening met werkzaamheden in de straat.
■ Voorkom brand en gebruik brandveilige versiering.
■ Ruim aan het einde van de dag de rommel op. Alle versiering moet op 19 december weg zijn. Rond die tijd steken mensen al vuurwerk af en is er grotere kans op brand.

 Meer informatie?
denhaag.nl/actueel

DenHaag.nl uitgelicht

 Sneeuw of ijzel?
Inwoners kunnen gratis strooizout afhalen. Kijk voor locaties en strooi-routes op denhaag.nl/gladheid.

 Hulp bij hoge energiekosten?
Kijk op denhaag.nl/energie.

Vraag Juf Mina Campagne wijst ouders op grote belang van peuteropvang voor hun kinderen

Net als Beertje naar de opvang

Een cadeautje voor Haagse peuters: een tas met een knuffel, een voorleesboek en informatie voor de ouders. Maar het grootste cadeau is zestien uur per week extra leren en spelen op de peuteropvang. Dat is de beste voorbereiding op de basisschool.

Ze is moeder van drie zonen, voorzitter van de ouderraad van Nutsschool Morgenstond en ambassadrice van de campagne Vraag Juf Mina. En dan heeft juriste Shareen Joemmanbaks-Goelamnabie ook nog een drukke baan. 'Ja, mijn agenda zit behoorlijk vol, maar ik vind het allemaal belangrijk. Als je iets kunt bijdragen aan de samenleving, dan moet je dat doen. Van het een komt het ander. Eerst hebben we ouders overtuigd om hun kinderen naar de peuteropvang te brengen, omdat ze daar snel Nederlands leren. Toen bleek dat de ouders ook zelf graag taalles volgen. We hopen dit binnenkort op onze school te kunnen aanbieden. Dan kunnen ouders en kinderen samen oefenen en gaat Nederlands meer leven in gezinnen.'

Woordjes leren

Ieder kind van 2,5 tot 4 jaar heeft recht op acht uur peuteropvang. Veel Haagse peuters hebben meer tijd nodig om goed voorbereid op de basisschool te kunnen starten. Voor hen is er zestien uur extra opvang. Ze leren onder het spelen en knutselen nieuwe woordjes, maar ook rekening houden met elkaar en luisteren naar de juf. Net zoals op de basisschool.

Met de campagne Vraag Juf Mina wijst de gemeente ouders op het grote belang van peuteropvang. Shareen is ambassadrice van de campagne. 'Ik spreek ouders aan overal waar ik ze tegenkom: op het schoolplein, bij de judoclub van mijn zoons, maar ook op feestjes. Ambassa-

Sahreen Joemmanbaks-Goelamnabie: 'Vaak weten ouders weinig van de peuteropvang. Als ik vertel hoe goed het is voor de ontwikkeling van hun kind, dan krijgen ze interesse.'

FRANK JANSEN

Vraag Juf Mina

Meer weten over peuteropvang? Op www.vraagjufmina.nl vind je antwoorden op veelgestelde vragen, interviews met ouders, filmpjes en een agenda met activiteiten voor peuters. Ook kun je eenvoudig uitrekenen wat de peuteropvang kost. Voor kinderen met een Ooievaarspas is het gratis. Ouders met een laag inkomen betalen ongeveer 10 euro per maand.

 Meer informatie?
vraagjufmina.nl

drice ben je 24/7. Vaak weten ouders weinig van de peuteropvang. Als ik vertel hoe goed het is voor de ontwikkeling van hun kind, dan krijgen ze interesse. Je moet ze een drempel over helpen.'

Gratis Taalspeeltas

Peuters die extra uren peuteropvang kunnen gebruiken, krijgen op het Centrum voor Jeugd en Gezin de nieuwe Taalspeeltas. Daar zit een voorleesboekje in (Dag Beertje, spelen we nog een keertje?), een code om online een Beertje-filmpje te bekijken en een folder voor de ouders. Het boekje gaat over een beer die voor het eerst naar de opvang mag, veel plezier heeft met andere beren en de

volgende dag graag terug wil.

Shareen gebruikt ook haar eigen ervaringen om ouders te overtuigen: 'Mijn jongens hebben het erg naar hun zin gehad op de peuteropvang. Ik heb ze zien groeien. Peuters raken vertrouwd met regels en dat je in een groep rekening met elkaar houdt. Ze worden zelfstandiger en leren netjes eten en drinken en zelf hun jas aantrekken. Veel ouders weten niet goed wat er precies gebeurt. Ik probeer altijd aan te sluiten bij wat mensen bezighoudt en belangrijk vinden. Iedere ouder is anders, maar alle ouders willen het beste voor hun kind en peuteropvang is gewoon heel goed voor de ontwikkeling.'

Contact met de gemeente

E-mail: www.denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: www.denhaag.nl/contact (zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: twitter.com/gemeentedenhaag, facebook.com/gemeenteDH, instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op www.overuwbuurt.overheid.nl

Afspraak bij de gemeente

Balies Publiekszaken: Heeft u een nieuw paspoort, ID-kaart of rijbewijs nodig? Of wilt u bijvoorbeeld een geboorte aangeven? Voor dit soort producten en diensten kunt u terecht bij de balies Publiekszaken bij Stadhuis Spui (Spui 70) en Stadskantoor Leyweg (Leyweg 813).

Afspraak maken: De gemeente werkt op afspraak. Zo kan de gemeente tijd voor u reserveren en bent u er zeker van dat u goed en snel geholpen wordt. Maak een afspraak via www.denhaag.nl/afspraak. Lukt het niet om op tijd een afspraak te maken via de website? Dan kunt u bellen naar 14070. Zij bekijken dan of het nodig is de afspraak te vervroegen.

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 21 december
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag
telefoon (070) 353 26 30
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Corinne Leopold
Met bijdragen van: Hans Oerlemans, Marga van der Burgt en Eveline Veldt
Klachten bezorging: www.denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, IDC
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel (070) 353 26 30

Begroting 2023

Op 28 oktober presenteerde het college de concept-begroting voor de jaren 2023 tot 2026. Het coalitie-akkoord is zowel inhoudelijk als financieel in de begroting verwerkt.

■ De gemeente maakt ieder jaar een begroting om te laten zien waaraan zij geld besteedt. In 2023 gaat het om een bedrag van € 2,9 miljard.

Belangrijke thema's

Belangrijke thema's in de begroting zijn:

- Leefbare, schone en veilige buurten
- Toewerken naar een duurzame energievoorziening
- Meer betaalbare en duurzame woonruimte
- Bestaanszekerheid en kansengelijkheid vergroten
- Een robuust en toekomstbestendig financieel fundament voor de stad

Maatschappelijke voorzieningen

De huidige tijd brengt voor inwoners en ondernemers veel

financiële zorgen en onzekerheden met zich mee. Het college vindt het belangrijk om te investeren in maatschappelijke voorzieningen.

Er is gerichte aandacht voor mensen die het moeilijk hebben. Ook komt er extra geld voor (jeugd) preventie, kansengelijkheid, stedelijke ontwikkeling en de energietransitie. Het college investeert ook in onderhoud van ICT en informatiebeveiliging bij de gemeentelijke organisatie. Het college wil de komende jaren de uitvoering en kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening verbeteren.

Woonlasten

Om deze ambities voor Den Haag te kunnen verwezenlijken is het noodzakelijk om een aantal belastingen te verhogen en te bezuinigen. Ondanks deze verhogingen blijven de Haagse woonlasten nog steeds lager dan het landelijk gemiddelde. Wethouder Financiën Saskia Bruines: 'Met deze Haagse

begroting zetten we stappen naar een solide basis voor de toekomst, waarbij we met elke euro een maximaal effect voor de Haagse inwoners willen bereiken. Bij een solide toekomst hoort ook een bijdrage van de rijksoverheid die toereikend is voor de langere termijn. Vooralsnog is daar vanaf 2026 onvoldoende sprake van. De gesprekken tussen gemeenten en het Rijk over de herverdeling van het gemeentefonds en nieuwe financierings-systematiek zijn daarom van groot belang.'

Gemeenteraad

Wilt u weten waaraan de gemeente volgend jaar geld besteedt? Kijk dan op financien.denhaag.nl. De gemeenteraad vergadert de komende weken over de begroting en stelt de begroting op 22 december vast.

➔ Pagina 10 en 11:
Reacties uit de gemeenteraad

Voordelige zorgverzekering voor Hagenaars met een laag inkomen

Heeft u een laag inkomen? Met de Haagse zorgverzekering bij VGZ bent u voordelig verzekerd. U kunt kiezen uit 2 pakketten: het VGZ Den Haagpakket Compact of het uitgebreide VGZ Den Haagpakket.

■ De Haagse zorgverzekering bij VGZ is een zorgverzekering met uitgebreide vergoedingen voor fysiotherapie, tandarts en brillen of lenzen. Dat scheelt nu veel dingen duurder worden. U bent altijd

welkom. Ook als u al zorg ontvangt of zorg nodig heeft.

Heeft u regelmatig of veel zorg nodig? Kies dan voor het VGZ Den Haagpakket. Uw eigen risico van € 385,- is meeverzekerd. Zo heeft u geen onverwachte zorgkosten. Ook betaalt de gemeente, afhankelijk van uw financiële situatie, mee aan uw zorgpremie.

Verwacht u weinig zorg nodig te hebben? Kies dan voor het VGZ Den Haagpakket Compact pakket.

U ontvangt dan geen bijdrage van de gemeente. En uw eigen risico is niet meeverzekerd.

Meer informatie staat op www.denhaag.nl/zorgverzekering. Uitleg over de vergoedingen staat op www.vgz.nl/denhaag of bel 0800 020 01 53. Of kom langs op het Spui of de Leyweg. Bel voor een afspraak (070) 353 75 00.

Meer informatie?
denhaag.nl/zorgverzekering

Stem op uw favoriete sporters

■ Tijdens het Haags Sportgala op 19 december zet Den Haag haar topsporters in het zonnetje. In Sportcampus Zuiderpark worden dan sportprijzen uitgereikt aan de beste Haagse sporters van 2022. Stem tot en met 5 december op uw favoriete Haagse sporters en op drie Haagse scheidsrechters en maak kans op twee kaarten voor het Haags Sportgala.

Meer informatie?
haagssportgala2022.nl

Ideeën gezocht om meer Hagenaars te laten bewegen

Met het Haags Sport Initiatief roept de gemeente inwoners en organisaties op om nieuwe sport- en beweegactiviteiten op te zetten voor Hagenaars vanaf 18 jaar die nu niet of nauwelijks bewegen. Heeft u een creatief en nieuw idee? Vraag subsidie aan. Meer informatie vindt u op www.denhaag.nl/subsidies.

Meer informatie?
haagssportgala2022.nl

Jeugdbudsmans

Jong, dakloos en wachten

Hoezo crisisopvang als het zes maanden duurt voordat je er terecht kunt? Dat is veel en veel te lang, zeker bij kwetsbare jongeren. De 22-jarige Marcel zit diep in de problemen. Hij leidt een zwervend bestaan, slaapt buiten of bij bekenden op de bank. Een hulpverlener komt in contact met hem en ziet dat er snel iets moet gebeuren om verder afglijden te voorkomen. Marcel krijgt weer hoop dat er einde kan komen aan de uitzichtloze situatie.

De hulpverlener meldt hem aan bij het Daklozenloket.

Na een intake wordt hij op de wachtlijst geplaatst van een instelling die crisisopvang biedt aan jongeren. Twee maanden later informeert de hulpverlener hoe het ermee staat. De wachtlijst is lang, is het korte antwoord. Weer twee maanden later neemt hij opnieuw contact op. Een medewerker belooft uit te zoeken hoe het staat met de wachtlijst. Vervolgens blijft het stil.

De hulpverlener weet het niet meer. 'Te triest voor woorden dat er zo'n lange wachtlijst is voor crisisopvang,' schrijft hij aan de Jeugdbudsmans. 'Dit kan zo niet langer. Zou u willen kijken of hier iets aan kan worden gedaan?' De Jeugd-

ombudsman start een 'interventie' en vraagt de klachtencoördinator bij de gemeente om de zaak binnen een week op te pakken.

Met excuses voor de late reactie meldt de gemeente een maand later dat er actie is ondernomen. Het Daklozenloket heeft contact gehad met Marcel en zijn hulpverlener. Ook is er een opvangplek gevonden. Eindelijk, na zes maanden! Helaas is deze zaak geen incident. Overal in de jeugdzorg zijn lange wachtlijsten waardoor problemen vaak ernstiger worden of jongeren helemaal afhaken. Het ondermijnt hun motivatie. De Jeugdbudsmans dringt dan ook aan op een snelle en adequate aanpak van de wachtlijsten.

➔ De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdbudsmans, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg.

Post: Postbus 16623, 2500 BP, Den Haag

Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdbudsmans.denhaag.nl

Spreekuur: dinsdag van 13.00 tot 15.00 uur, afwisselend in bibliotheek Segbroek en Escamp

Telefonisch spreekuur: woensdag 13.00 tot 15.00 uur. Maak vooraf een afspraak via ombudsman@denhaag.nl of via (070) 752 82 00 (werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur).

Prijsvraag startups over mobiliteit

■ Hoe zorg je ervoor dat de Binckhorst bereikbaar en leefbaar blijft? De komende jaren komen er 25.000 woningen en 30.000 banen bij. De gemeente wil duurzaam reisgedrag van bewoners, ondernemers en bezoekers stimuleren. Welke startup heeft het beste idee voor duurzame mobiliteit? Een idee indienen kan tot en met 30 november.

Meer informatie?
binckhorstbereikbaar.nl

Campagne voor lokale winkeliers

■ Sinterklaas en kerst staan weer voor de deur. Gaat u weer cadeautjes kopen voor de feestdagen? Denk dan ook eens aan die leuke winkel bij u in de buurt. Want juist de kleinere winkels zijn dé smaakmakers van de Haagse winkelgebieden. Met de campagne 'Den Haag Pakt Je In' zet de gemeente Den Haag samen met het Haags Retailpunt de lokale winkeliers in het zonnetje.

Jongeren - soms nog kinderen - zijn slachtoffer van seksuele en criminele uitbuiting. Het gebeurt wereldwijd, ook in Den Haag. Stichting SHOP zorgt voor hulp en opvang én geeft voorlichting om het te voorkomen.

SHOP helpt jongeren uit de greep van criminelen

'Politie pakt 13-jarige drugsdealer.' Als ik zo'n bericht lees, dan vraag ik me af: Is deze jongen dader of slachtoffer van criminelen die hem dwingen dit te doen.' Jasmijn van Zijverden helpt jongeren die het is overkomen. Ze werkt bij stichting Hulp en Opvang Prostitutie en Mensenhandel (SHOP) in Den Haag. 'Onze cliënten zijn slachtoffer van seksuele, arbeids- of criminele uitbuiting. Daar valt alles onder wat mensen tegen hun wil doen en waar anderen van profiteren.'

Haar collega Paulina Gomez voegt daar meteen aan toe: 'Als je gedwongen wordt om strafbare feiten te plegen zoals drugs dealen, dan ben je zelf niet strafbaar, maar wel de crimineel die jou dwingt dat te doen. Dit is belangrijk om te weten. Je gaat vrijuit als je duidelijk kunt maken niet uit vrije wil te handelen. Jongeren durven vaak geen hulp te zoeken of aangifte te doen uit angst voor de gevolgen.'

Jasmijn van Zijverden (links) en Paulina Gomez (rechts), hulpverleners bij SHOP. 'Jongeren zeggen dat overkomt mij niet, maar iedereen kan in zo'n situatie verzeild raken.'

SANDER FOEDERER

Klusje opknappen

Hoe raken ze hierin verzeild? Jasmijn: 'Criminelen zijn doortrap en maken gebruik van de naïviteit van jongeren. Een oudere 'vriend' waar je tegenop kijkt, vraagt iets kleins te stelen in een winkel. Je doet het om te laten zien hoe stoer je bent. Of hij geeft je 'gratis' drugs, terwijl je daar later alsnog voor moet betalen. Om de schuld af te lossen, mag je een klusje opknappen. Zo word je langzaam het criminele circuit ingetrokken. Dit overkomt steeds meer jongeren en op steeds jongere leeftijd.'

Datzelfde geldt voor seksuele uitbuiting. Paulina: 'Sociale media hebben het heel gemakkelijk gemaakt om contact te leggen. Vroeger kon je een foute jongen herkennen als hij een meisje ophaalde bij het schoolplein met een dure auto en dure cadeaus. Nu is het onzichtbaar. Ze maken online een afspraak om elkaar te zien en hij filmt stiekem hoe zij seksuele handelingen doet. Met zo'n filmpje chanteert hij haar en laat haar dingen doen die ze eigenlijk niet wil. Dit overkomt ook jongens, die

Boef je?

Word jij weleens onder druk gezet om dingen te doen tegen je zin? Of denk je dat iemand onder dwang strafbare feiten moet plegen? Op de website www.boefje.nu van SHOP Jeugd vind je informatie over hulp, advies en opvang in Den Haag. En ook persoonlijke verhalen van slachtoffers. Alle contact is vertrouwelijk en als je dat wilt anoniem. SHOP Jeugd is telefonisch bereikbaar via 06 10 04 49 44 en via jeugd@SHOP-den Haag.nl. Chatten kan maandag tot en met vrijdag van 6.00 tot 06.00 uur en in het weekend van 20.00 tot 06.00 uur via www.chattenhelpt.nl

 Meer informatie?
denhaag.nl/mensenhandel

via datingapps in contact komen met foute mannen.'

Jongeren praten er niet over, uit angst en schaamte. Hoe kunnen leerkrachten of ouders zien dat dit speelt? 'Als je een groot geheim hebt, is dat vaak wel te merken,' zegt Paulina. 'Gedrag verandert. Gaat een meisje zich heel sexy kleden, terwijl ze dat daarvoor nooit deed, dan kun je je afvragen wat er aan de hand is. Of ze wordt thuis opgehaald door een onbekende jongen die nooit binnenkomt. Uit zichzelf zal ze er niet over praten. Probeer contact te houden en vooral niet te veroordelen.'

Dure merkkleding

Jasmijn geeft een ander voorbeeld: 'Ik spreek jongens die rondlopen in dure merkkleding die je echt niet kunt betalen met een baantje als vakkenvuller. Anderen proberen het juist te verbergen. Ze gedragen zich extra aangepast om niet op te vallen. Heb je vermoedens als ouder of leerkracht? Je kunt ons bellen om

te overleggen wat je het beste kunt doen.'

SHOP Jeugd helpt jongeren weer grip op hun leven te krijgen. Paulina: 'Je moet je zelfvertrouwen terugwinnen, zien dat je de moeite waard bent en leren voor jezelf op te komen. Sommigen willen totaal breken met hun verleden, maar dat geldt niet altijd. Als je maar voortaan zelf de baas bent over wat je doet en laat. Voor meisjes vanaf 18 jaar hebben we 24-uurs opvang. Dat is nodig als ze uit een onveilige situatie moeten worden gehaald.'

Niets tegen je wil

Het beste is uiteraard voorkomen dat jongeren slachtoffer worden. SHOP Jeugd geeft voorlichting op scholen, in buurthuizen en ook bij instellingen voor de jeugdzorg. Paulina: 'We gaan met jongens en meiden in gesprek over grenzen stellen. Jij bepaalt zelf hoever je wilt gaan en als een ander daarover heen stapt, dan zit hij fout. Laat je niet overhalen. Hou zelf de regie.'

Jasmijn: 'Jongeren zeggen dat overkomt mij niet, maar iedereen kan in zo'n situatie verzeild raken. Je vertrouwt iemand, denkt dat hij het beste met je voorheeft en dan blijkt toch het tegendeel. Je verwijt jezelf van alles, maar het is niet jouw schuld. Niemand heeft het recht om een ander te misbruiken. Jongeren moeten onthouden dat ze altijd hulp kunnen vragen. Hoe diep je ook in de problemen zit, bel ons. Wij doen niets tegen je wil.'

“
Criminelen zijn doortrap en maken gebruik van de naïviteit van jongeren
”

Vernieuwing tramlijn 16 afgerond in het voorjaar van 2023

Begin dit jaar startte de gemeente Den Haag met het vernieuwen van het spoor en de tramhaltes van tramlijn 16. Door onverwachte omstandigheden lopen deze werkzaamheden vertraging op.

■ Een tekort aan materiaal en tegenslagen in de uitvoering van het werk zijn de oorzaken. Het werk in het Zeeheldenkwartier en het Geuzen- en Statenkwartier duurt nu langer. De nieuwe planning geeft aan dat de werkzaamheden begin april 2023 klaar zijn.

Vernieuwing tramlijn 16

Zodra het werk aan het spoor en de haltes is afgerond, kan HTM ook hier de rood-grijze Avenio-tram laten rijden. Deze trams maken het reizen met het openbaar vervoer makkelijker en prettiger. Door de lage instap kunnen reizigers met een rolstoel, rollator en kindervan zonder moeite in- en uitstappen. Zo maken de gemeente

Den Haag en HTM het openbaar vervoer beschikbaar voor iedereen. Ook zijn de trams langer en ruimer dan de trams die op dit moment gebruikt worden, daardoor passen er straks meer reizigers in en wordt het reizen comfortabeler.

De nieuwe trams maken het reizen makkelijker en prettiger

Werkzaamheden in het Zeeheldenkwartier

Tot het einde van 2022 zijn er werkzaamheden aan de Laan van Meerdervoort, de Zoutmanstraat (tussen Elandstraat en het Prins Hendrikplein) en de Torenstraat. Het werk bestaat uit het vervangen van de sporen en haltes, herin-

richten van de straten en het vervangen van kabels, leidingen en riolering. In 2023 vinden de laatste werkzaamheden plaats aan het Prins Hendrikplein, de Torenstraat en de kruising van de Vondelstraat, Elandstraat en Zoutmanstraat. Tegelijkertijd zijn dan ook Elandbrug en de Anna Paulownabrug tot eind april afgesloten voor de werkzaamheden aan het Piet Heinplein.

Werkzaamheden in het Geuzen- en Statenkwartier

Op dit gedeelte van het werk is inmiddels de kruising Statenlaan met Frederik Hendriklaan weer open. Tot het einde van 2022 werkt men nog aan de Statenlaan richting Scheveningen. In 2023 begint het werk aan de Statenlaan richting het centrum, tot aan de kruising met de Frederik Hendriklaan.

 Meer informatie?
denhaag.nl/lijn16

Sara en Uriël op hun aangepaste fiets.

FRANK JANSEN

‘Met deze aangepaste fiets komen wij verder’

Samen met haar zoon Uriël (6) fietst Sara de hele stad door. ‘Eerst waren we niet zo mobiel, maar dankzij deze aangepaste fiets kunnen we overal naartoe.’

■ De tandem is speciaal voor Uriël ontworpen. Hij is 6 jaar en heeft een ontwikkelingsachterstand. ‘Fysiek is alles goed, alleen mentaal zijn sommige dingen moeilijker. Hij is bijvoorbeeld snel overprikkeld. Deze fiets is een uitkomst.’

Alles op de fiets

‘Ik breng hem ermee naar school. Daarna fiets ik door naar mijn werk. We doen alles op de fiets, het is ons enige vervoermiddel. Dat gaat prima in Den Haag. Via mijn

gezinscoach heb ik deze fiets. Zij heeft ‘m aangevraagd bij de WMO, omdat het fietsen op een gewone fiets met zitje bijna niet te doen was. Door de overprikkeling van het verkeer kreeg hij bijvoorbeeld zijn voet tussen de spaken. Samen gaat het fietsen goed. Uriël heeft er plezier in. Hij heeft een eigen stuur en denkt dat hij echt kan sturen.’

Fiets&

Goedkoper, groener, gezonder en vaak net zo snel. De fiets is het beste vervoermiddel voor in de stad. Fiets & ga naar school, doe je werk, breng ze weg en kom verder...

 Meer informatie?
denhaagfietst.nl

Zet je licht aan!

De kans op een aanrijding neemt met 20% af als u goede fietsverlichting heeft. Samen met de ANWB en Veilig Verkeer Nederland (VVN) roept de gemeente fietsers op om tijdens de donkere dagen op hun fietsverlichting te letten.

■ Fietsers zijn kwetsbaar. Daarom is het belangrijk dat zij goed zichtbaar zijn. Een derde van de fietsers gebruikt geen fietsverlichting. Terwijl fietsen zonder licht levensgevaarlijk is. In onze stad ziet u de komende maanden posters op straat en sjablonen op

de weg om hier aandacht voor te vragen.

Tips voor goede zichtbaarheid

■ Check regelmatig of de verlichting van uw fiets het nog doet.
■ Als u geen vaste verlichting hebt, kunt u losse fietslampjes gebruiken. Die kunt u aan uw kleding vastmaken. Gebruik losse lampjes alleen als uw vaste verlichting kapot is.

■ Reflectoren zijn belangrijk om goed zichtbaar te zijn. Achter moet een rode reflector zitten, op de trappers een gele en op de wielen

of banden witte of gele.

■ Vergeet u vaak uw lichten aan te zetten? Koop dan een lamp met lichtsensor. Die gaat automatisch aan bij schemer of slecht weer.
■ Op rijksoverheid.nl (zoek op: regels fietsverlichting) vindt u de regels waar goede fietsverlichting aan moet voldoen.
■ Informatie over goede soorten fietsverlichting vindt u op fietsersbond.nl.

 Meer informatie?
fietsersbond.nl

Sterfietsroute Wateringse Veld

■ De werkzaamheden aan de Guido van Dethstraat zijn afgerond. De straat is nu toegankelijker voor fietsers en de auto is te gast. De straat is onderdeel van de Sterfietsroute Wateringse Veld. De route loopt vanaf de binnenstad via de Prinsegracht, Transvaal en het Zuiderpark richting de Laan van Wateringse Veld.

 Meer informatie?
denhaagfietst.nl

Geef uw mening over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de omgevingsvisie

■ In een omgevingsvisie staat wat de plannen zijn voor een stad en de omgeving. De mening van bewoners en ondernemers is hiervoor heel belangrijk. In de nog te maken Omgevingsvisie Den Haag 2050 gaan we samen vastleggen wat voor stad we in 2050 willen zijn. Om tot deze visie te komen, wordt een aantal ondersteunende documenten opgesteld. Een daarvan is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Van vrijdag 4 november tot

en met vrijdag 16 december ligt de NRD ter inzage. Iedereen kan hierop reageren via een zogeheten zienswijze. Op 30 november is er van 15.30 tot 17.30 uur ook een stadsgesprek over de NRD (inloop vanaf 15.00 uur). U kunt online of live meedoen.

 Meer informatie?
omgevingsvisie.denhaag.nl

Werkzaamheden Vaillantlaan

■ De parkeervakken langs de Vaillantlaan krijgen nieuwe straattegels. De parkeervakken liggen hier scheef. Dat komt doordat de wortels van de bomen omhoog groeien. Als het regent blijft ook water op de parkeervakken staan. En kan het water niet wegstromen. Het werk duurt tot en met half maart 2023. Voor het verkeer zijn er geen omleidingen.

 Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Actueel

■ Riolvervanging Zwolsestraat. Omleidingen tot eind maart 2023.
■ Vervanging brug onder Benoordenhoutseweg bij Hart Nibbrigkade. Tot eind februari 2023.
■ Verbeteren verkeersveiligheid kruising Loosduinsekade/Zuiderparklaan-Loosduinseweg/Valkenboslaan. Tot eind november afgesloten voor gemotoriseerd verkeer.

 Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Sociale energiecoöperatie Bewoners Mariahoeve willen zelf stroom en warmte gaan produceren

Daken genoeg voor heel Mariahoeve

Hoe kan energie weer betaalbaar worden en vooral ook in de toekomst betaalbaar blijven? Door zelf lokaal stroom en warmte te gaan produceren, zeggen bewoners in Mariahoeve. Daarvoor gaan ze een 'sociale' energiecoöperatie oprichten.

George Mulders woont aan de Smaragdhorst in een flatgebouw van vijf verdiepingen. Op het nu nog lege dak van 2.600 m² is plaats voor honderden zonnepanelen. 'Daarmee kan veel meer stroom worden opgewekt dan we als VvE verbruiken. Denk je eens in dat de daken van alle gebouwen in Mariahoeve maximaal worden belegd met zonnepanelen. Daarmee wék je genoeg stroom op voor de totale vraag in de wijk. Op termijn zouden we dan zelfvoorzienend kunnen worden, zeker als het beter mogelijk wordt stroom op te slaan. Maar hoe organiseer je het? Daarvoor richten we een energiecoöperatie op.'

Al sinds 2018 zet George Mulders zich in voor het aardgasvrij maken van de wijk. Hij is medeoprichter van De Groene Smaragd, een initiatief om VvE's te verduurzamen. 'Door de energiecrisis hebben we de wind mee. Iedereen beseft nu hoe afhankelijk Nederland is van het buitenland. We betalen de hoogste prijs voor fossiele brandstoffen uit dubieuze landen. Daar moeten we vanaf door onze energie lokaal in Den Haag te produceren en daar zelf zeggenschap over te houden.'

Energiearmoede

De eerste stap is de oprichting van een 'sociale' energiecoöperatie waar iedere bewoner - huurder en woningeigenaar - lid van kan worden. 'De leden hoeven zelf geen geld in te leggen. Juist mensen met lage inkomens moeten ervan kunnen

George Mulders, medeoprichter van De Groene Smaragd: 'Door de energiecrisis hebben we de wind mee.'

HENRIËTTE GUEST

Energie Maatwerk Advies (EMA)

De VvE's in Mariahoeve zijn goed op weg met het besparen van energie. Bijna 80% van de VvE's heeft al een EMA aangevraagd. De gemeente biedt daarnaast financiële ondersteuning aan VvE's die besparingsmaatregelen uit het EMA willen uitvoeren en helpt met het bouwen van draagvlak. Met een aantal VvE's in Mariahoeve is nog geen contact. Dat is zonde, want zo lopen deze VvE's subsidie en advies mis. De gemeente komt graag met hen in contact. Een EMA aanvragen kan tot december 2023.

Meer informatie?

duurzamestad.denhaag.nl/uw-vve
duurzamestad.denhaag.nl/mariahoeve

profiteren. Ze hebben het zwaar door de hoge energierekening. Als de coöperatie voor een betaalbare en stabiele prijs energie levert, dan kan dat meehelpen in het voorkomen van energiearmoede.'

De zon is weliswaar gratis, maar de aanleg van een zonnedak is een forse investering. 'Ja, maar gelukkig zijn er subsidies en leningen met gunstige voorwaarden. VvE's die het dak van hun woongebouw ter beschikking stellen aan een energiecoöperatie krijgen hiervoor subsidie van de provincie Zuid-Holland. Dat geld kan de VvE investeren in de coöperatie. Zo zijn er meer slimme constructies om zonneprojecten te financieren, zoals een lening via het Nationaal Warmtefonds. De wijk telt ruim honderd VvE's. Zonde om al die daken leeg te laten.'

Het hele proces van zonnepanelen is een behoorlijk uitzoekwerk. Voor VvE's die

aan de slag willen met zonnepanelen heeft de gemeente een handig stappenplan op www.duurzamestad.denhaag.nl/stappenplan-zonnepanelen-voor-vve. Naast stroom wil de coöperatie op termijn ook een rol spelen bij de overgang naar gasloos verwarmen. Dit is extra urgent in Mariahoeve omdat een deel van het oude gasnet binnen vijf jaar aan vervanging toe is. 'Voor het zover is, moet de wijk overgeschakeld zijn op gasloze warmte. De tijd dringt. We gaan onderzoek doen naar kleinschalige alternatieven waarbij de bewoners zelf zeggenschap houden over de levering van hun warmte.' George Mulders roept wijkbewoners op zich aan te sluiten bij het initiatief om een energiecoöperatie te beginnen.

Meer informatie?

degroenesmaragd.nl

Meedoen met een energiecoöperatie

■ Een energiecoöperatie is een groep bewoners die samen hun stad willen verduurzamen. Elk leeg dak is een gemiste kans. Wilt u meedoen met een van de energiecoöperaties in Den Haag? Of wilt u zelf een groot (bedrijfs)dak beschikbaar stellen voor zonnepanelen? Mail dan naar de gemeente, via dakenjacht@denhaag.nl.

Meer informatie?

duurzamestad.denhaag.nl/dakenjacht

Den Haag is (weer) kampioen tegelwippen

Den Haag is weer de winnaar van de gouden tegel. Net als vorig jaar wipte Den Haag de meeste tegels van Nederland. In totaal zijn 307.178 straattegels vervangen door planten, nieuwe geveltuintjes, groene parkeerplaatsen en schoolpleinen. Bewoners en de gemeente winnen hiermee voor de tweede keer de Gouden Tegel.

JORIS DEN BLAAUWEN

Sportclub verduurzamen? Vraag subsidie en ondersteuning aan

■ Door de hoge energieprijzen hebben veel sportclubs het moeilijk. Energie besparen loont dan ook meer dan ooit. Kort douchen, deurdrangers op deuren die verwarmde ruimtes afsluiten: net zoals thuis schelen kleine veranderingen al veel in het energieverbruik. Voor clubs die het graag groot willen aanpakken is er subsidie en ondersteuning. Gemeente en rijksoverheid geven tot 90 procent subsidie voor energiebesparende maatregelen

aan sportaccommodaties. Voor de resterende 10 procent kan de club tegen gunstige voorwaarden een lening afsluiten bij het BNG Duurzaamheidsfonds. Via NOC*NSF en Sport NL Groen krijgen sportverenigingen gratis advies en begeleiding van een energiecoach. Clubs kunnen ook terecht bij de sportconsulent.

Meer informatie?

duurzamestad.denhaag.nl/sportclub

Bewoners Laak adviseren over schone energie

Het Burgerberaad Laakkwartier en Spoorwijk is bijna klaar. Er wordt nu gewerkt aan het definitieve adviesrapport voor de gemeenteraad. De deelnemers kijken er met een goed gevoel op terug. 'Het was heel intens, maar we komen ook met heel toepasbare oplossingen.'

Deelnemers werken aan de adviezen.

JURRIAN BROBBEL

Wat gebeurt er als je een gelote groep Hagenaars vraagt om de gemeente te adviseren over een belangrijk onderwerp? Circa vijftien bewoners uit Laakkwartier en Spoorwijk zijn samen deze uitdaging aangegaan. Ze reageerden op de uitnodiging van de gemeente om deel te nemen aan een burgerberaad over verduurzamen en de overgang naar schone energie in de wijk. De groep vormt een afspiegeling van de wijkbevolking. Een vergelijkbaar

Burgerberaad over klimaat en schone energie

'Laat onze bewoners zelf beslissen, organiseer een burgerberaad over de energietransitie in twee wijken.' Met deze motie besloot de gemeenteraad in juni 2021 om Hagenaars nauw te betrekken bij de energietransitie.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/burgerberaad

burgerberaad vond plaats in het Statenkwartier.

Hard gewerkt

De deelnemers hebben de opdracht serieus genomen en er hard aan gewerkt. Voor de zomer waren er twee bijeenkomsten om te bepalen over welke onderwerpen het burgerberaad de gemeente zou gaan adviseren. Gekozen werd voor de thema's: nieuwe energiebronnen, woningen verduurzamen en de verschillende rollen van huurders en woningeigenaren.

Na de zomer kwam een kleinere

groep vier keer bij elkaar om samen aan adviezen te werken. Experts gaven (aanvullende) informatie over de thema's. Uiteindelijk is bij een stemming bepaald welke adviezen aangeboden worden aan de gemeenteraad. De uitkomst wordt bekend gemaakt, zodra het eindrapport klaar is om aan de gemeenteraad aan te bieden.

Serius en informeel

Het burgerberaad heeft de deelnemers veel gebracht, zo is de algemene stemming na afloop. Ze zijn nu beter geïnformeerd en

persoonlijk meer betrokken geraakt bij de energietransitie. Ook vonden ze het fijn kennis te maken met andere bewoners en ervaringen en meningen uit te wisselen. De sfeer was serieus en informeel. 'In onze wijk moet veel verbeterd worden,' zei een deelnemer. 'Dit was een kans om daaraan bij te dragen.'

Elkaar beter verstaan

We gaan dit nog missen,' zei Aukje Boerlage direct na de laatste samenkost van het Burgerberaad Laakkwartier en Spoorwijk. Het was een bijzondere ervaring om met onbekende buurtgenoten samen te komen en te praten over belangrijke onderwerpen. Zelf woont ze al 37 jaar in Laak. 'Ik heb veel zien veranderen. Eerst in negatieve zin, maar de laatste tijd is er gelukkig weer veel positiviteit.'

'Nu ik gepensioneerd ben, heb ik meer tijd om me in te zetten. Leefbaarheid en verduurzamen zijn grote thema's. De deelnemers aan het burgerberaad hadden allemaal hun eigen inbreng en andere zaken die ze belangrijk vinden. Samen zijn we tot een geheel gekomen. Door erover te praten, ga je elkaar beter te verstaan. Dan bedoel ik niet zozeer met de oren, maar meer begrijpen wat er leeft bij de ander.'

Liefde en passie

Hoe ik de avonden heb ervaren? Heel leuk, goed verzorgd. Fijn om andere buurtbewoners te ontmoeten.' Ook voor Anjo Abbink was het burgerberaad een avontuur waarvan vooraf moeilijk een voorstelling te maken was. Maar het is zeker de moeite waard geweest. Vooral door de gesprekken met gelijkgestemden die de zorgen over het klimaat en de wijk delen. De sfeer bleef ontspannen,

terwijl de onderwerpen soms toch behoorlijk ingewikkeld waren en meningen uiteen konden lopen. Maar men respecteerde elkaars inbreng. Anjo: 'Iedereen was geïnteresseerd in het onderwerp en in elkaar. Je zag veel passie en liefde bij thema's die mensen echt raken. In de adviezen staat wat wij denken dat nodig is om over te gaan op schone energie. We hebben er goed over nagedacht.'

Samen wijk zijn

Ik vond het een eer door de gemeente gevraagd te worden advies uit te brengen over zo'n belangrijk onderwerp,' zegt Giel Biemans. 'We hebben de vraag serieus genomen en ons best gedaan iets positiefs bij te dragen. Ik denk dat we tot goed toepasbare oplossingen zijn gekomen voor de eigen woningen en ook voor de buurt.' 'Deze ervaring heeft veel bij mij teweeggebracht. Ik had voor het eerst een soort

eenheidsgevoel met medebewoners. Het gevoel dat je samen iets doet voor onze wijk. Volgens mij hadden de anderen dat ook. Elke verandering begint met het gesprek aangaan met elkaar. Dat hebben wij gedaan.' Giel noemt het een eerste kleine stap in Laak, maar hij hoopt op een groeiende 'sneeuwbal' van acties tegen opwarming en voor duurzaamheid.

FOTO'S: ROHIT GAADHAR

Vrijwilligers maken het verschil

Op 19 november reikte de gemeente Den Haag de Haagse vrijwilligersprijzen uit aan mensen die zich belangeloos inzetten voor de maatschappij. Ook bij de opvang van vluchtelingen is de inzet van vrijwilligers van grote waarde. Anouar Zibouh werkt bij de opvanglocaties, maar zet zich daarnaast vrijwillig in voor de kinderen van vluchtelingen. Hafizullah Armaghan zorgt ervoor dat de taal geen hindernis is bij de inschrijving en helpt Oekraïense vluchtelingen met allerlei zaken tijdens hun eerste weken in Den Haag.

Anouar Zibouh: 'Ik vind het belangrijk om wat goeds te doen voor anderen.'

Anouar Zibouh, begeleider woonopvang statushouders en Oekraïners
'Mijn werk geeft mij enorm veel voldoening'

Ik was 17 toen ik als beveiligder bij het Leger des Heils werkte naast mijn studie. Toen er op een dag te weinig begeleiders waren, werd ik gevraagd om bij te springen. Vanaf dat moment zette ik me in voor de opvang van mensen die het (tijdelijk) moeilijk hebben. Inmiddels werk ik al een paar jaar in de woonopvang van statushouders en Oekraïense vluchtelingen. Ik vind mijn werk geweldig en ben de hele dag bezig om het leven van de vluchtelingen aangenamer te maken. Met name de kinderen vervelen zich enorm. Oudere kinderen kunnen vaak deelnemen aan lessen wiskunde of taal, maar de kleintjes zijn moeilijk op school te plaatsen. Ik doe spelletjes met ze en we tekenen en knutselen. Ook kijken we samen filmpjes op Youtube. Dat helpt ze om de taal te leren. Wat ik het leukste vind aan mijn werk? Eigenlijk de dankbaarheid van al die

mensen. Ze komen hier met niets, soms met alleen een plastic tasje met wat kleding. Wij zorgen ervoor dat ze weer wat spulletjes hebben en voelen dat ze welkom zijn. Heel belangrijk, na de ellende die ze achter de rug hebben. Soms doe ik ook dingen die niet bij mijn werk horen. Ik ben moslim en vanuit mijn geloof vind ik het belangrijk om wat goeds te doen voor anderen. Samen met mijn vrienden heb ik geld ingezameld voor speelgoed voor de kindjes. En we kochten allemaal lekkernijen zoals snoep, chocolade en chips. De basis is goed geregeld hoor, maar dit soort luxe is er vaak niet. Ik haal veel voldoening uit mijn werk. We maken met al die mensen die werken in de opvang, echt een verschil in het leven van de vluchtelingen. Ik denk eerlijk gezegd niet dat ik ooit wat met mijn diploma businessmanagement ga doen. Ik heb mijn roeping gevonden.'

Hafizullah Armaghan: 'Vanaf mijn aankomst in Nederland begon ik met tolken.'

Hafizullah Armaghan, tolk in opvanglocaties
'Ik luister ook naar de verhalen over wat ze hebben meegemaakt'

In december 2000 vluchtte ik uit de oorlog in Afghanistan. Mijn thuisland was niet veilig meer. Na twee asiellozoekerscentra verhuisde ik naar Den Haag. Mijn verblijf was toen nog tijdelijk, maar na drie jaar kreeg ik een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Ik mocht blijven. Vanaf het moment dat ik in Nederland aankwam begon ik met tolken. Ik spreek zes talen en pik een nieuwe taal makkelijk op. Ik was blij dat ik me meteen nuttig kon maken. In het begin vertaalde ik alles naar het Engels, ik kende uiteraard nog geen woord Nederlands. Een fulltime studie Nederlands veranderde dat. Ik woonde hier al vijf jaar toen ik examen mocht doen en kon laten zien dat ik de taal op A2 niveau had geleerd. Daarna werd ik officieel Nederlander. Ik deed het niet alleen daarom hoor. Als je ergens een bestaan op wilt bouwen, dan begint dat allemaal bij het

leren van de taal. Dat lukt natuurlijk niet meteen. Daarom zijn tolken zo belangrijk. Inmiddels werk ik vier dagen per week als vrijwillige tolk voor de gemeente Den Haag. Na de aankomst van de Oekraïense vluchtelingen en een eerste welkomsgesprek, help ik waar ik kan en waar het nodig is. Ik leg dingen uit, vertaal de informatie van medewerkers van de gemeente en ga mee naar het ziekenhuis of de huisarts. Maar ik luister ook naar hun verhalen over wat ze hebben meegemaakt. Dat is net zo belangrijk. Ik herken veel in wat ze me vertellen. Soms word ik er wel verdrietig van dat er in de 22 jaar na mijn eigen vlucht uit oorlogsgebied nog maar zo weinig veranderd is. Ik doe dit werk elke dag met veel plezier. Bij de gemeente zijn ze heel blij met me en ook de Oekraïners vinden het heel fijn dat ik er ben. Mijn werk is nuttig en dat maakt me gelukkig.'

Hasnein Qadri: 'Binnen de islam is het belangrijk om je ouders in hun ouderdom of zwakte bij te staan. Dat is heus niet altijd makkelijk.'

EVELIENE VAN EGDOM

Asma en Hasnein Qadri (24) hebben tot aan zijn dood intensief voor hun vader gezorgd. Hij kreeg vijf herseninfarcten en ontwikkelde daardoor Alzheimer. Sinds hun vader is overleden proberen Asma en Hasnein weer grip te krijgen op hun eigen leven.

'Zijn wijsheid blijft ons anker'

Asma: 'Het leven is nu ineens heel anders. Ik maakte me altijd zorgen om mijn vader. Toen ik nog op school zat belde ik altijd naar huis om te vragen of alles oké was. Nu hij er niet meer is, is onze routine weg. We moeten daar nog steeds aan wennen.'

Ze hebben vijf jaar lang voor hun vader gezorgd. Samen met hun moeder hebben Hasnein en Asma alle dagen de taken verdeeld om de zorg voor hun vader goed te houden. Ze hebben zelfs zijn slaapkamer dementie-vriendelijk gemaakt met een behang van de Taj Mahal, fotolijsten en warme kleuren op de muur. Hij voelde zich prettig in die kamer, want India is hun tweede thuis.

Levensvragen

Hasnein: 'Onze vader was een Islamitische schriftgeleerde, schrijver en dichter. Hij was wijs, warm, vrijgevig en gastvrij en hielp zijn volgelingen met alle soorten levensvragen. Zelfs toen hij heel ziek was.' Asma vult aan: 'Dat was

Ondersteuning voor mantelzorgers

De verhalen van Asma, Hasnein en andere mantelzorgers zijn te bekijken op de website www.denhaagmantelzorg.nl. Ook vind je op deze website meer informatie over ondersteuning voor mensen die zorgen voor een naaste. Mantelzorgers krijgen een cadeau van de gemeente. Daarmee wil de gemeente mantelzorgers bedanken.

Meer informatie?
denhaagmantelzorg.nl

heel mooi aan hem. Zelfs toen veel dagelijkse dingen niet meer zelf kon doen, wist hij wel diepe gesprekken te voeren over spirituele personen en zaken.'

Na zijn overlijden is de vader van Asma en Hasnein in India begraven. Dat is ook de plek waar de meeste van zijn volgelingen wonen. Hasnein: 'Op de begrafenis van mijn vader waren rond de 10.000 mensen aanwezig.' Asma: 'Omdat hij zo invloedrijk was en zijn boeken en gedachtegoed heel belangrijk blijven voor zijn volgers hebben we het nog altijd druk met alles wat onze vader heeft achtergelaten. Men verwacht van ons, vooral van Hasnein, dat wij de rol van onze vader overnemen. Dat betekent dat we zijn werken verspreiden en op basis van zijn kennis mensen adviseren. Hasnein zal dat voornamelijk gaan doen. En ik zal, waar ik dat kan, vrouwen adviseren over vrouwen- en gezinszaken.'

Eigen pad volgen

Hasnein: 'Ik ben eigenlijk fiscalist en ik verwacht dat ik naast die carrière, het werk van mijn vader

ga overnemen. Ik weet al van kleins af aan dat dat mijn pad is. En mijn vader heeft me hierin ook opgeleid. Maar ik ben me ervan bewust dat ik nog jong ben en nog veel kennis en ervaring moet opdoen. Mijn vader heeft ook met vallen en opstaan bereikt wat hij heeft bereikt en neergezet. Dat hou ik in mijn achterhoofd.'

Asma: 'We missen onze vader erg. Hij was degene die ons adviseerde. En nu moeten we ons eigen pad volgen in zijn naam. Dat geeft veel druk om het goed te doen. Maar we moeten proberen alles in perspectief te zien. Ik werk nu als beleidsmedewerker kwaliteit bij een verpleeghuis. Door mijn vaders Alzheimer, heb ik liefde gekregen voor de ouderenzorg. Het is mijn droom om een organisatie op te richten voor multiculturele dementiezorg. Maar dat is voor later. Nu ben ik bezig het leven van de bewoners van het verpleeghuis kwalitatief goed te houden en waar kan te verbeteren. Al mijn dromen en werken koppel ik aan de wijsheid van papa, ik zet me in voor de mensheid. Daar gaat het uit-

eindelijk om.'

Hasnein: 'Wie goed doet, goed ontmoet. Binnen de Islam is het belangrijk om je ouders in hun ouderdom of zwakte bij te staan. Dat is heus niet altijd even makkelijk. Maar hou in je achterhoofd dat je voor deze daad zegeningen terugkrijgt op deze wereld én in het hiernamaals.'

“
Door mijn vaders Alzheimer heb ik liefde gekregen voor de ouderenzorg
”

Wat vinden de fracties van

Op vrijdag 28 oktober presenteerde het college van burgemeester en wethouders de concept-begroting voor de jaren 2023-2026. Deze begroting vormt het financiële en beleidsmatige kader voor de komende jaren. In september presenteerden de coalitiepartijen D66, VVD, GroenLinks, PvdA en CDA het akkoord "Voor een stad die tegen een stootje kan" aan de gemeenteraad. Alle ambities uit het coalitieakkoord zijn financieel vertaald in deze begroting. De begroting wordt in de weken van 5 en 12 december besproken in de raadscommissies. Op 21 en 22 december zal de gemeenteraad hierover in debat gaan en besluiten. Deze vergaderingen zijn zoals gewoonlijk te volgen via denhaag.nl/uitzendingenraad.

 Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

De fracties in de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de inhoud van deze pagina.

Janneke Holman:
Een vuist tegen kinderarmoede
De boodschappen zijn duurder, de energie-nota hoger en dan valt ook nog eens de

rekening van de sportclub van je kind op de mat: steeds meer mensen in Den Haag komen in de knel, en vooral gezinnen met kinderen worden hard geraakt. Al voor de energie- en inflatie-crisis hadden zij het zwaar. Juist gezinnen die nu net niet in aanmerking komen voor armoedevoorzieningen zoals de Ooievaarspas. Daarom is het goed nieuws dat we volgend jaar meer geld uittrekken voor het bestrijden van armoede onder gezinnen met kinderen. Dat begint met genoeg geld voor een goed ontbijt, maar dat gaat ook over lid zijn van een voetbalclub, of iets leuks doen in het weekend zodat je op maandag wat te vertellen hebt aan je vriendjes en vriendinnetjes op school. Met deze begroting maken we een vuist tegen kinderarmoede. Want ieder kind in onze stad moet mee kunnen doen.

Kavish Partiman:
Niet ideaal, wel noodzakelijk
Het CDA is blij dat er eindelijk een stevige begroting ligt voor 2023. Er zijn veel

wensen, maar de middelen zijn beperkt. Pijnlijke maatregelen zijn onvermijdelijk, zoals het verhogen van gemeentelijke lasten en de parkeertarieven. Zeker met de hoge inflatie doet dit pijn bij veel mensen en de toekomst is onzeker. Het is echter nodig om deze besluiten te nemen, om de gemeente financieel gezond te houden. Daar neemt het CDA als coalitiepartij verantwoordelijkheid voor. Daarom zijn er ook positieve punten te melden: de sportverenigingen worden ontzien en overlast en criminaliteit worden aangepakt. Ook wordt er geïnvesteerd in verkeersveiligheid en een leefbare omgeving. Het CDA blijft de college-plannen ook in 2023 kritisch volgen en zal de belangen van alle Hagenaars en Hagenezen vertegenwoordigen.

Nur Icar:
Hagenaars krijgen flinke dreun
Veel Hagenaars leven in financieel onzekere tijden en dreigen in armoede

te belanden door de duurdere boodschappen, de hoge inflatie en de hoge energiekosten. Dit behoeft een structurele investering in armoedebestrijding. En wat doet dit college? De gemeentelijke lasten laten stijgen; denk aan de OZB, de afvalstoffenheffing, parkeertarieven en parkeervergunningen. Ook wordt er in bijna de hele stad betaald parkeren ingevoerd. Stop de automobilist te gebruiken als melkkoe. Dit college wil ook flink bezuinigen op de meest kwetsbaren (WMO). Hagenaars worden de dupe van financieel wanbeleid van het vorige en het huidige college. Deze plannen zijn alles behalve 'solide en betrouwbaar'. Het college wil investeren in een stad die tegen een stootje kan, maar vergeet dat veel Hagenaars niet meer tegen een stootje kunnen. Hagenaars worden getrekt op een flinke dreun.

Fatima Faid:
Arme mensen krijgen het zwaar
De begroting maakt duidelijk dat er een veel minder diep gat in de begroting zit

dan eerder door het nieuwe college gesteld. De extra opbrengsten van de hogere belastingen komen vooral ten goede aan rechtse hobby's als de verbetering van doorstroming van autoverkeer en de aanleg van dure parkeergarages. Investeren in zorg, onderwijs, structurele armoedebestrijding, openbaar vervoer en betaalbaar wonen worden nauwelijks gedaan. Sterker nog: op de WMO moet nog bijna 10 miljoen worden bezuinigd. Als Haagse Stadspartij zullen we blijven opkomen voor het groen, betaalbare en gezonde woningen en strijden voor een stad waar er voor iedereen plek is.

Richard de Mos:
Ongebreidelde bevolkingsgroei
In reactie op de begroting stelt Hart voor Den Haag dat het Haagse

stadsbestuur nada nul visie heeft op de ongebreidelde bevolkingsgroei van de stad. Mensen in tal van Haagse wijken kampen met de gevolgen van overbewing. Een sterk afkalvende leefbaarheid met grote afval- en parkeerproblemen, woningnood, een onder druk staand voorzieningenniveau en een sterk verminderende sociale cohesie waar het lijkt op ieder voor zich en God voor ons allen. Met de VVD en het CDA in het college hadden we gehoopt op bevolkingsgroei beperkende maatregelen. Stoere praat over dit thema in campagnetijd, maar helaas het tegendeel bewijzen op het pluche. Geen voorrangverklaring voor Hagenaars op een betaalbare woning, geen bevolkingsgroei beperkende maatregelen en mensen in de wijken met grote leefbaarheidsproblemen aan hun lot overlaten.

de begroting voor 2023?

Marieke van Doorn:
Investeren in onze toekomst
Met deze begroting slagen we erin om echt te investeren in

klimaat, kansen en veiligheid. En dat in lastige financiële tijden. Een knap staaltje werk van de nieuwe wethouder financiën Bruines (D66). Komend jaar gaan we fors investeren in duurzaamheid. De woningen met de slechtste energielabels worden allereerst verduurzaamd. Dat is goed nieuws voor mensen die zich zorgen maken over hun energiekosten. Want elke euro voor verduurzaming is een investering in lagere energieprijzen en in een beter klimaat. Ook investeren we in de veiligheid van de stad. Dat is belangrijk, want je kan niet alles uit het leven halen als je constant zorgen moet maken als je de deur uitloopt. En we investeren flink in kansengelijkheid. Kinderen met taal- en ontwikkelachterstanden worden op vroeger leeftijd intensief begeleid. Want zonder goede beheersing over de taal heb je geen goede controle over je eigen leven.

Lotte van Basten Batenburg:
De basis op orde
De VVD is blij dat het college met deze begroting de

financiële basis op orde brengt. We zien dat het college in de begroting extra geld uittrekt voor veiligheid op straat en de economie. Deze belangrijke investeringen zijn nu eindelijk goed vastgelegd. Ze zijn niet alleen de komende paar jaar, maar structureel goed gefinancierd. We zijn ook blij met het extra geld en de aandacht voor het onderhoud van onze wegen, groen en straten. En dat er extra wordt geïnvesteerd in de aanpak van gebieden met grote problemen met leefbaarheid. Tot slot is het natuurlijk essentieel dat het college aan de slag gaat met extra maatregelen om de verkeersveiligheid en bereikbaarheid te verbeteren, of je nu loopt, fietst of met het OV of de auto gaat.

Maarten de Vuyst:
Extra oog voor kwetsbare inwoner
We hebben het financieel niet makkelijk, als gemeente. Deze

begroting stelt financieel orde op zaken. Maar nog belangrijker, de gemeente blijft oog houden voor de mensen in de stad die de steun van de gemeente hard nodig hebben. Juist in deze tijden. Daarom ben ik blij dat we in Den Haag een stap extra zetten voor dak- en thuisloze mensen met de permanente winteropvang. En dat we inwoners gaan helpen om nog meer te isoleren. Dat is goed voor het klimaat, maar het helpt ook bij de stijgende energiekosten. Daarnaast lopen we voor op andere grote steden door te investeren in preventie. Je wilt als gemeente namelijk hulp bieden waar dat nodig is, maar ook de grote kansengelijkheid in onze stad aanpakken. Ondanks deze positieve punten zien we als GroenLinks dat als dit college de crises van deze tijd echt te lijf willen gaan, het Rijk echt over de brug moet komen met voldoende geld.

Robert Barker:
Den Haag kan groener
Terwijl de klimaatcrisis, ecologische crisis en woningcrisis schreeuwen om

aangepakt te worden, blijft veel bij het oude. De belastingen worden verhoogd en alle begrotingsposten krijgen er geld bij, maar de nodige omslag vindt niet plaats. We missen plannen om Den Haag echt diervriendelijker, groener en duurzamer te maken. Terwijl Den Haag zijn groen moet koesteren kiest het stadsbestuur er zelfs voor om de kapverginning voor bomen in achtertuinen af te schaffen. Gelukkig zijn er wel lichtpuntes. Zo wordt mede op ons initiatief een plan gemaakt om slecht geïsoleerde woningen te verduurzamen en wordt een grote energiebesparing gerealiseerd door LED-verlichting in de openbare ruimte te hangen. Dit bespaart het elektriciteitsverbruik van 3000 huishoudens. Meer is echter nodig om de verschillende crises aan te pakken en bij te dragen aan een betere wereld.

Lesley Arp:
Donkere wolken niet weggenomen
Juist nu de kosten van het dagelijks leven de

pan uit rijzen is het belangrijk dat de gemeente er voor onze inwoners is. Het is goed dat er in de begroting extra aandacht is voor armoedebestrijding. Tegelijkertijd geeft de begroting geen duidelijkheid over de in het coalitieakkoord aangekondigde miljoenenbezuinigingen op de zorg en de gemeentelijke organisatie. Juist nu veel mensen het al moeilijk hebben is het belangrijk dat inwoners kunnen rekenen op snelle en goede hulp van de gemeente. De SP maakt zich dan ook grote zorgen over geluiden uit de stad dat de wachtlijsten voor de zorg alsnog oplopen, waardoor de problemen van mensen kunnen verergeren. Zolang het college niet met duidelijkheid komt zijn de bezuinigingsplannen een donkere wolk boven onze stad.

Sebastian Kruis:
College (b)lijkt een zakkenroller
De Haagse PVV is zeer ontstemd over de voorgestelde begroting. We

hebben van dit college geen hoge verwachtingen, toch weten ze keer op keer onder te presteren. In financieel moeilijke tijden worden alle lasten opnieuw verhoogd. Van de parkeertarieven tot OZB. In plaats van te snijden in linkse hobby's als kunst en cultuursubsidie, of klimaatgekkigheid worden de zakken van de Haagse belastingbetalers verder leeggeroofd. Dit college gedraagt zich als een zakkenroller en dat is onacceptabel voor de PVV. Wij zullen voorstellen doen om te snijden in de uitgaven. Dat moet sowieso gebeuren, met of zonder financiële crisis.

Judith Klokkenburg-Reedeker:
Laat niemand in de kou staan
De verwarming blijft uit in vrees voor

torenhoge rekeningen: van jong tot oud zitten mensen in de kou. Dat is steeds vaker realiteit in onze stad. De Christen-Unie/SGP vindt dat hier te weinig aandacht voor is in deze begroting. Het kan beter. De gemeente moet van deur tot deur gaan om mensen te voorzien van isolatie, tochtstrips en radiatorfolie. Voldoende om kou buiten de deur te houden én met instructies hoe je het kan installeren in je huis. De ChristenUnie/SGP wil dat we vrijwilligers die inwoners helpen hun huis te isoleren worden beloond en dat we meer mensen opleiden tot energiecoach. Daarnaast mist in de begroting een plan van aanpak om sneller huizen te isoleren in onze stad. Pak de huizenbazen aan die hun huurwoningen niet verduurzamen en dwing woningcorporaties tot meer stappen. Zo zit niemand volgende winter in de kou.

Gideon van Meijeren:
College compleet los van realiteit
Het leven wordt duurder. Steeds meer inwoners van

Den Haag kunnen de eindjes niet of nauwelijks meer aan elkaar knopen. Terwijl de winter voor de deur staat, gaat de verwarming in veel huishoudens juist omlaag. En daar blijft het niet bij: door de omvolking van onze stad wordt het straatbeeld onherkenbaar veranderd en raakt de huizenmarkt totaal verstopt. Nederlanders betalen zich scheel aan huur- en koopwoningen, als ze er al een kunnen vinden. Ondertussen houdt het college van Den Haag zich bezig met een verzonnen klimaatcrisis en andere globalistische projecten. Ons zuurverdiende geld wordt over de balk gesmeten en we krijgen er enkel problemen voor terug. FVD Den Haag zet de belangen van de inwoners van Den Haag wél op de eerste plaats. Wij willen geen klimaatbeleid en massale immigratie, maar betaalbare energie en woningen. Wij willen een stad waar Nederlanders zich thuis voelen.

Huur een buurttuin bij de gemeente

1 DEC Inwoners van Den Haag kunnen van 15 maart tot 15 november een buurttuin huren. Daar kunt u zelf groente, fruit en bloemen verbouwen. Alle tuinen zijn 15 vierkante meter en vragen zeker 4 uur onderhoud per week. Denk aan onkruid wieden, netten plaatsen, opbinden, water geven en oogsten. U bent verplicht om de tuin netjes

bij te houden. Inschrijven voor het tuinseizoen 2023 kan van 1 tot en met 31 december via www.denhaag.nl/buurttuinen. Als er teveel aanmeldingen zijn wordt er half januari geloot. Kijk voor ideeën over eten uit eigen tuin op www.hethaagsegroen.nl.

 Meer informatie?
denhaag.nl/buurttuinen

Groente, fruit en bloemen uit je eigen buurttuin.

FRANS VAN HILTEN

The Hague Highlights

14 DEC Vijf bijzondere plekken in het Haagse Museumkwartier staan van woensdag 14 tot en met zondag 18 december in de spotlights. De lichtkunstwerken van The Hague Highlights zijn allemaal anders en vertellen ieder op hun manier het verhaal van die plek. Tussen 17.00 en 23.00 uur kan iedereen de

kunstwerken gratis bekijken op de Hofvijver, de Gevangenpoort, het Mauritshuis, het Tournooiveld en de Lange Vijverberg. Een wandeling langs alle locaties duurt ongeveer 45 minuten.

 Meer informatie?
thehaguehighlights.com

Op vijf plekken zijn lichtkunstwerken te zien.

MALTE KEBBEL

Kerst-Sing-Along in Atrium stadhuis

18 DEC Tijdens de Kerst-Sing-Along zingt een groot Haags kerstkoor traditionele Nederlandse en Engelse kerstliederen onder de bezielende leiding van dirigent en pianist Gregor Bak. Bezoekers mogen meezingen. Francis van Broekhuizen en Phil Elan verzorgen een

gastoptreden. De Kerst-Sing-Along is zondag 18 december van 20.00 tot 22.00 uur in het Atrium van het stadhuis. De kaartverkoop begint 6 december vanaf 20.00 uur in het atrium van het stadhuis.

 Meer informatie?
kerstsingalong.nl

Op ontdekkingstocht door het Museumkwartier.

STUDIO LOUTER

Oog in oog met Anna Paulowna

In het Haagse Museumkwartier kun je op ontdekkingstocht met behulp van Augmented Reality. Door het scannen van de QR-code van de Museumkwartiertegels op straat, kun je historische verhalen tot leven brengen met je smartphone en op de foto met de hoofdrolspelers. Aan deze digitale wandeling zijn onlangs twee nieuwe plekken toegevoegd. Voor Huis Huguetan (nu de tijdelijke plek van de Eerste Kamer) kun je Anna Paulowna ontmoeten die hier woonde in de negentiende eeuw. Zij was het zusje van de Russische tsaar en

echtgenote van Koning Willem II. Ooggetuigen vertellen het verhaal hoe Anna de show stal op het hofbal. Bij Theater Diligentia staat de persoonlijke geschiedenis van Juffrouw Puck centraal. Zij was de dochter van de conciërge, werd geboren in het theater en woonde hier 75 jaar. Beluister haar anekdotes over de Nederlandse cabaretgeschiedenis en ontmoet haar virtueel op de stoep van het Lange Voorhout.

 Meer informatie?
denhaag.com/museumkwartier

Royal Christmas Fair

8 DEC Van 8 tot en met 23 december is de Royal Christmas Fair weer op het Lange Voorhout. Bijna honderd kerstkraampjes, twinkelende lichtjes en knisperende vuurtjes, winterse lekkernijen en gratis optredens zorgen voor een gezellige kerstsfeer. De Royal

Christmas Fair is dagelijks geopend van 12.00 tot 21.00 uur. De toegang is gratis.

 Meer informatie?
royalchristmasfair.nl

Ijspret op Scheveningen

De overdekte ijsbaan op het Kurhausplein staat er weer. Tot en met 22 januari is de ijsbaan dagelijks geopend van 10.00 tot 22.00 uur.

 Meer informatie?
cooleventscheveningen.nl

Festival Laak doet mee!

26 NOV Op zoek naar vrijwilligerswerk in Laak? Op het Festival Laak doet mee! op zaterdag 26 november laten zo'n 30 organisaties zien wat zij in huis hebben en wat u voor de wijk kunt doen. Van 15.00 tot 18.00 uur zijn er demo's, spellen, workshops en optredens op de buitenplaats van het stadsdeelkantoor.

 Meer informatie?
denhaagdoet.nl/laak

Zo'n 30 organisaties doen mee.

Expositie over schoon water

Zwerfafval in de grachten of in de zee is schadelijk voor dieren. In Den Haag zetten veel mensen zich in om het Haagse water schoon te houden. Maak kennis met vijf initiatieven op de expositie 'Schoon, doen we toch gewoon?' in het Atrium van het stadhuis. De expositie is te zien tot en met 14 december.

 Meer informatie?
schoondoengewegewoon.nl

Een groot Haags kerstkoor zingt kerstliederen.

DE SCHAAPJESFABRIEK - TESSA VELDHORST